

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 32. ANUL XIV.

Sabiuu, in 24 Aprile (6 Maiu) 1866.

Telegrafulu ese de doue ori pe septe-mana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiuu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiuu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2. cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Eveneminte politice.

Sabiuu in 23 Aprile.

Dupa „Korunk“ inregistramu alegerea deputatului alu doilea din comitatulu Albei inferiori, in urm'a carei reesi deputatu Ioann Boer.

Din Pest'a putinu se vorbesce acum prin diuarie. Joi'a trecuta avu comisiunea de siepte dieci si siese, siedintia, in care se decise a respunde la intrebările: care suntu afacerile comune si cum trebuie acele tratate. Spre acestu sfersitu s'a decisu a se denumi o subcomisiune de cincispredece membri, a carei alege-re s'a si inceputu numai decatu. Elaboratulu acestei comisiuni este de a se asterne casei inainte de a trece la detaiuri. Subco-misiunea avea sa tina adi siedintia.

Despre deputatiunea reguicolara cetimu acum ca deocamdata nu va tine siedintie, ci ambe partile se voru multiami cu impru-mutat'a comunicare a ideiloru in scrisu. Dupace in tipulu acest'a voru fi ajunsu la unu punctu de manecare comunu, se va intruni depu-tatiunea iara in o siedintia si va continua desbaterile mai departe.

Din a f a r a s'aru pare dupa scriile diuarielor Vienze, ca complicatiunea se totu maresce. Dupa o depesia a „Pressei“ pri-mita din Saxonia, Prussia amenintia pre cea d'antaiu, deca nu va d e s a r m a. In septaman'a trecuta regimulu saxonezu fa-cu cunoscutu puteriloru, ca nu au armatu.

Despre B a v a r i a voru unele diuarie a sci ca aru fi pro-vocata de Austria sa d e s a r m e z e. Altele demintu scirea acest'a si dciu, ca regimulu austriacu au concesu a se cumpera in Austria o multime de cai pentru armat'a bavareza. Cu tote aceste sus-tinu alte foi, ca Bavaria aru fi castigata de Prussia, promitindu-i cesta din urma egemonia in Germania de media-di, ba unele mergu asiá departe incatu dciu, ca intre promisiunile fa-cute Bavariei din partea Prussiei, aru figura si Tirolulu si Salis-burgulu.

Alarm'a cea mai mare o face nesmintitu o depesia din capi-tal'a Italiei (Florentia). Camera seu parlamentulu de aci au votatu unanimu plenipotintia extraordinaria regim-ului, spre a castiga mijlocele finantiale de lipsa pentru a perarea statulu. — Sciri telegra-fice din Parisu vorbescu, ca Victoru Emanuilu aru fi investitu cu putere dictatorica, ca pentru harthiele de banca s'a decretatu unu cursu silitu si in fine ca principele de Carighanu aru fi denumitu de regentu alu Italiei. — Din Frankfurt se telegraféza Pressei, ca la burs'a de acolo cerculeza scirea despre unu u l t i m a t i u alu Ita-liei catra Austria.

Din F r a n c i a vinu acum sciri de totu „diplomatice“, va sa di-ca greu de intielesu. Unu diuaru oficiosu „Constitutionnel“ asi-gura si acum, ca deca va e r u m p e r e s b o i u l u, F r a n c i a n u e r e s p u n s a b i l a, mai departe ca ea nu e engagiata nici compromisá in ide'a unui resboiu, ca remane cu totul neutrala si ca si va pastra actiune libera si nu va lasa a se rapí de nici o eventualitate in contr'a vointiei selé. — A. A. Zg. are corespu-ndintia carea vrea sa scie de unu discursu intre imprat. Napoleonu si principele Meternich. In acestu discursu s'aru fi exprimat imperatulu, ca elu nu póte dispune regelui Victoru Emanuelu. Iaru fi impartasitu inse, ca Italia la nice unu casu dela densulu (imper.) sa nu astepte vre'unu ajutoriu. In casulu celu mai favo-ritoriu, Italia nu are sa astepte alta, decatu garantarea posessi-unei de fatia. Nu póte imperatulu in sa sa ascunda si aceea, ca elu nu póte impedece Italia de a atacá pre Austria, candu noro-culu armelor in resboiulu cu Prussia aru fi contra Austriei. Sa nu uitamu ca aceste suntu vorbe din audite. Unu coresp. alu „N. Fr. Bl. din Lugano vine sa afirme abtinerea totala a Franciei dela conflictulu de fatia si adauge ca imp. Napoleonu i-aru fi bineve-nita o perdere a Italiei, pentruca in atare casu aru ave sperantia de a restitui unu tronu (pentru cine?) in Neopolea. —

Din T u r c i a avemu in tempulu mai nou o scire despre o rescola in Albani'a, carea au erumpu cu ocasiunea recrutatiunei. —

Despre venirea lui Carolu I. in Romania se indoiescu inca

si acum diuariile vienze. „Romanulu“ in sa este de cea mai firma credintia ca va veni.

Revista diuaristica.

In dilele aceste au adusu diuarele vienze depesia circulara a ministrului presedinte italianu, indreptata catra toti tramisii Italiei pre la curtile puteriloru, prin care depesia situatiunea e descrisa de asiá, in catu sa se para, ca Italia devenise in tempulu din urma „tint'a amenintiariloru austriace directe.“ In legatura cu acesta cerculara aduce „Wr. Zg.“ urmatoarele:

„Depesia circulara a lui Lamarmora indreptata catra repre-sentantii Italiei in afara, afirma, ca regimulu lui Victoru Ema-nuelu este decisu a infatisia armările cele estinse, ca provocate din partea Austriei. In Austria sciu omenii ce au sa creda la asemenea cuvinte, si se scia, ca ele se intemeiază pre intorcerea si sucirea adeveratei stari a lucrurilor. Si in adeveru ca nu e-este de lipsa ca sa se provoce cine-va la alte marturii, decatu la pres'a italiana, cea oficioasa inclusive, spre a demustra ca priori-tatea in armare cade pe partea Italiei si ca armările nu numai din caus'a prioritatiei, ci si in urm'a caracterului loru militariu purtau pe fatia caracterulu unei ofensive. Sa mai repetimu ce amu disu de atatea ori? Regimulu austriacu nu doresce nimic'a mai tare decatu sustinerea pacei, de elu nimic'a nu póte fi mai departe de catu cugetulu de unu atacu asup'a Italiei. Dechiarationiloru ce-lorlu mai provocatore a regimulu (italianu), cuventariloru din par-lamentu, agitatiuniloru diuaristice si ale reuniuniloru li s'a res-punsu cu linisceca cea mai mare. Numai dupa ce au avutu (regi-mulu austriacu) a mana dovedile cele mai pipaibile des-pre putericele opintiri resboioase a le regimulu dela Flo-rentia s'a vediatu necesitatu a lua si din parte si me-suri, de a p e r a r e. Dar numai de a perare nimic'a altu ce-va. Se póte ce-va mai curatu si mai limpede decatu atata, si s'a ata-catu vre-odata pe o cale mai nedrepta ca acest'a politic'a unui statu, carea se misca intre barierele celei mai mari retrageri, ca-rea acele margini impuse de detori'a propriei esistintie, nici ca au cugetatu in unu singuru punctu baremu ale trece.“

Dupa aceea demustra numit'a foia prin citarea mai multoru diuarie italiane, ca Italia a fostu cea d'antaiu, carea au amenin-tiatu pacea.

In unu altu numeru totu alu susu citatei foi dupa ce se de-mustra ca din partea Austriei nu s'a facutu nimic'a ce aru fi pu-tutu amenintia pacea in Italia continua astfelu:

„Din contra de mai multe luni se andu din Italia strigatele cele mai batjocoritore si provocatore indreptate asup'a Austriei, nici unu regimu nu a luatú cam'a statulu amana, fara de a nu-si pune in programá „castigarea“ Venetiei, nici o partida, carea nu-mai din motive de oportunitate, sa nu se abtina dela o atacare fortiatana Austriei. Deca fara de unu motivu constringatoriu si fara de o umbra de provocatiune din partea Austriei totusi se facu armările cele mai estinse in Italia, atunci nici lumea dara nici regimulu austriacu numai póte fi la indoiela despre insemnatarea unui atare pasu facutu de catra Victoru Emanuelu. Austria in sa va fi gat'a de a respinge si armata de a a perá.“

Interesantu va fi póte in impregiarile de fatia a reproduce o epistola din Parisu, a diuariulu „N. Fr. Bl.“, despre care dice acesta foia, ca e dela man'a unui barbatu, a carei referentie, i inlesnescu se veda si in ascunsele politice. Eata epistola:

Candu inainte cu vre-o cate-va luni dlu de Bismarck puse intrebarea cea serioasa, ce domnesce astadi asiá de tare lumea po-itica si finantiala, Europ'a intréga se indigna de pretensiunile cele fara de mesura si asiá de putinu indreptalite ale ministrului prus-sianu. Din contra tote privirile si chiaru si tote simpatiele se indreptara spre Austria, in convingerea, ca cu demitate va radica cest'a din urma manusia si va arata ambitiosului ministru alu re-gelui Villhelm, ca nu remane nepedesitu pentru despretiulu seu. Atunci aru fi fostu aprabata o astfelu de purtare din tote partile. Insa nu s'a intemplatú asiá, ci note diplomatice si o traginare fa-ara de sfersitu au tinutu si tine si adi lumea in nesigurant'a cea

mai chinuitoare. E acésta politic'a cea adeverata. Vom vedé îndata. Iaca de curendu au dechiaratu Austri'a in toate partile, ca Prussi'a o acusa fara dreptu de armari resbelice, acumu insa se dechiara ga'pa de a desarm'a! La 7 Aprile a tramisu o nota la Berlinu, a carei energia au provocatu o surprindere generala, dupa diece zile deveni blanda ca unu mielu, limbagiulu ei era alu blandetiei, ba se imbia a incepe dens'a cu desarmarea, deca Prussi'a va promite, a urma esemplulu ei.

Nu pote omulu cuprinde ce au impinsu pe Austri'a sa se deminta astfelu singura pre sine si sa si plece capulu inaintea dlui de Bismarck. Impresiunea astoru umiliri au fostu aici (in Parisu) neplacuta si totu asiá efectulu in urma lipsei de ecuilbru si de sigurantia in faptele regimulu austriacu.

Ce vrea Austri'a? si ce cere Prussi'a? unde voru ambe sa ajunga? Adí amenintiare, mane lingusire, este acésta o pusetiune care sa corespunda amandoruru regimeloru, si pote Franci'a sa priveasca liniscita la o atare situatiune, ce darapana averea publica, care impedece industri'a si negociulu? Da mi vei responde: Nu s'a dechiaratu Austri'a ca vrea sa desarmeze? La acésta cu durere amu sa-ti respundu si eu: ca aici credu ómenii asiá de putinu in desarmarea vóstra, toem'a precum au creditu in nearmarea vóstra. Si pre langa acésta aici candu ne sosese scirea despre desarmare, ne sosese intr'un'a si scirea, ca unu archiduce *) se tramite la Itali'a in frunte trupeloru ce suntu concentrate in acele locuri.

Ce vrea Austri'a sa ajunga cu acésta? Vrea sa se desfagubesca de nesuccederile diplomatice din Berlinu? Vine omulu in ispita a crede asiá ce-va, pentru ca se vede ca campani'a diplomatica contr'a Prussiei nu au fostu de a redica creditulu, si aici s'a miratu fia-care, ca, Austri'a lasa sa treca ocaziunea unde sa se póta areta virtutea trupeloru, sele la locu potrivit. Aici e cunoscuta virtutea armatei austriace, aici suntu cunoscuti soldatii cei deprinsi la resboiu cari intra in focu cu curagiu cu patriotismu si resignatiune.

Starea finantiala se pote ca aru esplicá amanarea fatia cu Prussi'a, insa pentru ce se arunca masse de trupe, fara de socotela, din toate partile, in Veneti'a?

S'a imputatu Franciei, ca se feresce de ori ce amestecu si de ori ce svatuire in conflictulu austro-prussianu. Eu insa ti-amu fostu spusu in epistol'a mea de mai inainte, ca Franci'a nu vrea sa se espuna la nici unu felu de suspiciunari nesocotite. De-si interesele nóstre (Franciei) cu cele ale Austriei suntu de o potrivă, regimulu nostru nu va sa tina parte si nu va a-si esprime parerea aici in unu, nici in altu intielesu.

Si acum cá sa revinu la cestiunea concentrarei de trupe in Veneti'a, nu potu sati ascundu, ca aici afla ómenii in impreginarea acésta o fapta forte seriósa, carea Franci'a nu o pote trata cu indiferentia. Aici mai departe nu potu cuprinde cum de Austri'a se lasa la o manifestatiune atatu de periculosa.

Ori cum va fi, repetiescu, ca regimulu nostru doresee inainte de toate pacea. Insa elu doresee o pace seriósa, duratóre pe base sigure, o pace, carea sa puna in stare industri'a si negociulu, spre a-si relua cu deplina incredere activitatea sea. Unei nelinisciri cum e si cea de fatia si unei nesigurantie acusi ai vedea ca prefera unu resboiu grabnicu si scurtu. Acestu resboiu aru face unu sfersitu nesiguritatiloru nesuportabile, precum si miseriei cestiuniloru, de precumpenire si de nationalitati din Europ'a de mijlocu si aru restatori pacea si sigurantia in Germani'a si Europ'a. Unu astfelu de resboiu aru fi in tota privinti'a de o miia de ori de preferitu unei paci triste.

De altmintrea te potu asigura, ca Franci'a nu face nimic'a ce aru provocá resboiulu, ca va remanea in neutralitatea ei si asiá e de speratu, ca o noua imprudentia a Austriei fatia cu Itali'a nu va sili pre regimulu nostru sa ia alta pusetiune, si sa nu remana in aceea in care e olatitu a remané.

Cestiunea nationalitatiloru in diet'a unguresca.

„Volkfreund“, de altmintrea foia clericala, are o corespundintia din Pest'a, ce se ocupa cu cestiunea nationalitatiloru, si e de cuprinsulu urmatoriu:

„Pest'a 26 Aprile. In siedinti'a de astadi a casei deputatiloru se abtinura dela votu deputatii romani si serbi si apoi estrema stanga. Cei d'antaiu (romanii si serbii) pentruca s'a simlitu postopusi (pusi inapoi, nebagati in sema dupa cuviintia) in listele candidatiloru pentru comitetulu ce are sa reguleze cestiunea nationalitatiloru, cei din urma, pentruca nu erau multiamiti cu locurile ce li se oferira in toate comisiunile. Iara mai mersera odata elementele cele mai eterogene un'a si aceeasi cale; romanii din bancele din dreapta cu serbii cei radicali, cari siedu in stanga dimpreuna cu si mai radicalii husari palatinati. Cesti din urma se facu prin scrijnirea loru numai de risu, pentru ca ei cá minoritate forte neinsemnata — abia suntu diece insi — trebuie sa fia forte multiamiti, deca majoritatea, din simliu de eticheta parlamentara, le cede vre-o cate-va scaune. Cu

*) Scirea acésta precátu scimu nu s'a adeveritu.

Red.)

totulu astfelu este lucrulu cu romanii si cu serbii, ei au cerutu numa, ca in comisiunea, in care are sa se decida asupra sortiei nationiloru lor, sa fia reprezentati in unu numeru corespundentiu, prin barbati dupa alegerea lor si asiá dupa ce diet'a a aflatu de bine a nu le implini acésta dorintia, necasulu lor e justificatu, de-si durere! fara de folosu. Frase frumoase de fratietate si dreptate, de respectarea dorintieloru putincioase s. a. sciu se imprascia ómenii nostri de minune. Deca cetese cine-va articulii cei frumosi de fundu ai diuariului „Hon“ despre cestiunea nationalitatiloru si se templa cá cetitoriulu sa fia de o fire asiá de buna, sa uite, ca la 1848 erau menite aceleasi cuvinte dulci si incantatóre de a publicá si intrumsetia toate actele terorismulu contra nationalitatiloru; deca cine-va nu scia cátu e de rabdatóre bial'a harthia, dar cátu de nerabdatóri suntu liberalii nostri: aru putea sa vina cine-va la credinti'a, ca amarele esprentie de 18 ani, deca nu iau facutu pe acesti domni mai drepti, celu putinu ii va fi facutu mai cu minte. Cátu pentru mine nici odata nu mi-amu facutu ilusiu; eu scieamu, ca compatriotii mei au insusirea cea de invidiatu, de a crede despre sine, ca ei, cine sci cátu suntu de liberali, de toleranti si de tratabili; eu scieamu, ca ei in urma strigatoriloru in gura mare de libertate, prea lesne cadu in beti'a admirarei de sine, dar scieamu si aceea ca indata ce vine treb'a la fapte, devinu trezi si tinu vertosu, cu cerbicosi'a cea mai de vaieratu, de incarnat'a loru intolerantia si suprematisare. Candu romanii, inainte cu vre-o cate-va zile, au pasitu inaintea dietei cu o motiune, carea finteza la o considerare drepta a nationalitatiloru in comisiunea respectiva; candu majoritatea intempina motiunea cu eruptiuni de mania, iara argumentele reale cu insultari personale: a pututu vedé ori ce omu nepreocupatu, ce se afla la spatele cuvinteloru din „Hon“ si „Naplo“. Deputatii serbi de buna sema, avendu orba incredere in binevointia dloru de un'a credintia politica cu densii (ei siedu toti in stanga) nu vedea inca acésta; astadi insa s'a convinsu, ca dela diet'a acésta nu au sa astepte nici tolerantia, nici libertate, nici egalitate. La 1861 cá si acum strigau contra centralisatiunei nemtiesci, contr'a germanisarei, dara fatia cu apasatele nationalitati nu voru sa scia de nici o tolerantia. Aici se vede, cá si in alte o miia de lucruri, ce are sa insemneze libertate, egalitate si fratietate inaintea liberalismulu modernu. Suntu cuvinte góle dupa care se ascunde terorismulu parlamentariu si egoismulu celu mai marsiyu. Nu-mi potu insa esplicá nici de cumu, cumu de domnialoru (ungurii) si facu masc'a asiá de transparenta, cumu de si prodau asiá de tempuriu cugetele si cumu de nu vedu, ca acestu terorismu si mesur'a acésta sumetia (fudula), fatia cu nationalitati, precumu inainte cu 18 ani asiá si acumu, trebuie sa devina unu cuiu alu sicriului lor. Ei nu au invatiatu si nu au uitatu nimic'a.“

Dela diet'a Ungariei.

In comisiunea pentru cestiunea nationalitatiloru s'au alesu: Iuliu Andrassy, Petru Armbrust, c. Ales. Bethlen, Sam. Bonis, St. Bránovázky, Ales. Gseh, Petru Csernovics, F. Czoda, V. Dapsi, B. Jos. Eötvös, Ioane Fauru, F. Frideczky, Stef. Gorove, Mantihu Glosdu, Jos. Hosszu, Lud. Horváth, Georgiu Joanovicu, c. P. Kálnoky, Carolu Kerkápoly, Paulu Kubitza, c. G. Kuhn, Egid. Lehoczky, M. Lonyai, St. Markos, Svet. Miletic. Antoniu Mocioni, P. Nnyári, Fr. Ocsvay, G. Piller, b. Frid. Podmaniczky, c. Ged. Ráday, P. Somsich, Hen. Stefanides, Jos. Szaplanczay, Ad. Szentiványi, M. Szentkirályi, Em. Trauschenfels, T. Veghsö, Ed. Zsedényi.

In cestiunea uniunei tranne: Fr. Deák, c. Jul. Andrassy, c. Apponyi, b. Alb. Bánffy, M. Berde, c. J. Bethlen, Vas. Bezeredy, Fr. Bömches, Alesiu Dozsa, V. Drottloff, c. St. Eszterházy, Sal. Gajzágó, Col. Ghyczy, Stef. Gorove, Ios. Hosszu, b. Gabr. Kemény, b. St. Kemény, Gabr. Lonyai, Gav. Lator, c. Em. Mikó, Mih. Mikó, Lud. Mocsáry, Lud. Miskolczy, Ioane Moldovanu, Ales. Nagy, P. Nyáry, Ales. Nikolits, Iac. Rannicher, b. Lud. Simonyi, Ign. Samosy, Car. Szász, c. D. Teleki, Col. Tisza, Lad. Tisza.

Pentru elucrarea regulamentulu casei: b. Lud. Ambrozy, Lud. Binder, Lad. Böszörményi, Ant. Csengery, T. Damaschin, M. Dimitrievics, Jos. Draskóczy, Lud. Eröss, b. Jos. Eötvös, Em. Csengery, Leop. Fülöp, Col. Ghyczy, Em. Ivánka, Ign. Kácskovics, bar. Sig. Kemény, P. Királyi, L. Kovacs, Georgiu Mocioni, Lud. Pap. St. Perczel, Ferd. Ragályi, c. Lad. Ráday, Ludv. Salomon, c. Jul. Szapáry, Gr. Székely, Lad. Tisza, C. Torma, Laur. Tóth, W. Tot, Sam. Tury, c. Ant. Zichy, c. Fel. Zichy, c. Ios. Zichy si Aloisiu Vladu.

Siedinti'a publica a dietei unguresci dela 21 Aprilie st. n.

(Urmare si capetu.)

Si g. Boria. On. casa. Inca in siedinti'a din 22 a lunei trecute amu indrasnitu a rugá cu tota onóra pe onora'ta casa cá pentru odihnirea tuturor locuitoriloru din tíera sa bine voiesca a fi cu convenita atentiune spre aceea, cá nationalitati le sa fia reprezentate in toate comisiunile ce se voru alege; dar cu do-

rere a trebuitu sa observu, ca chiaru atunci in aceea di in t r e i comissioni, ce s'au alesu, dupa catu mi-aducu aminte dintre natiunile nemagiare nici unulu, iara dintre romani chiaru sciu ca nici unulu nu s'a alesu.

Prin urmare, de-si forte pe scurtu, dar cauta sa vorbescu, si sa partinescu din totu sufletulu motiunea facuta de noi; si o partinescu intaiu chiaru din motivulu ce amu adusu mai insusu, si a doua pentru ca dupa parerea mea barbatii de diferite nationalitati sciu si potu sa scia mai bine postele cele juste, difficultatile si durerile natiunii din a carei sinu suntu; asiá dara, deca in comisiunea pentru nationalitati se voru alege barbatii si respective deputatii diferiteloru nationalitati, nu incupe nici unu dubiu ca cu ocaziunea pertractarei acestei cestiuni momentose in comisiune, acei deputati desfasurandu eu profund'a cunoscintia pretensionile, postele si durerile nationalitatiloru, si asiá operatulu loru venindu la pertractare aici in casa, — acea cauza cu multu mai usioru, mai in scurtu tempu si cu resultatu mai fericitu s'aru poté deslega. Deci repetiescu ca partinescu motiunea. Si acum sa-mi fia iertatu a face unele observatiuni la unele insinuári ce cu durere amu auditu astadi in asta casa facendu-se destulu de fara tactu de cátra unii vorbitori, acusandu pe alti ca aru fi Bachisti si Schmerlingiani. Observu adeca aceea, ca cu astufeliu de insinuári, nu ne vomu capacita unii pre altii nici odata; alte argumente ratiunali bucurosu ascultu, aceste ne-aru poté duce la scopu, dar insinuári nu ascultu nici odata, pentru ca pe candu suntu nedrepte, pe atunci cauzeza numai esacerbatiuni. De altmintrea dechiaru ca astufeliu de insinuári si insultári nici pe acei barbati, cátra cari a fostu indreptate acele *) nici candu nu ne voru inspaimentá de a ne aperi causa si de a ne spune totudeun'a liberu si fara reserva opiniunile in ori ce afacere ne-aru ocupa. (Sgomotu).

A n d r. M e d a n u. Onor. casa! In reportulu comisiunii de 12, care acum e sub pertractare, se cuprinde urmatoriulu principiu: ca la alegerea membriloru de comisiuni, sa se i-a in consideratiune cunoscintia de specialitate si inclinarea deputatiloru, prin ce se recunósce: ca nu toti deputatii possuadu într'o forma cunoscintia lucruriloru, si nu toti au într'o forma aplecare la tóte trebile, despre acést'a nu s'a indoitu casa. Motiunea de sub intrebare nu e altu ce-va decátu tiparirea mai ampla, — in privint'a cauzei acestei'a, — a principiului acum acceptatu de comisiune, nu se poté dara intempera cu neincuviintiarea casei.

Eu concedu: ca toti deputatii au si pricepere de lucru, si inclinare la pertractarea cauzei acestei'a; dar credu ca si onorata casa mi va concede ca barbatii de nationalitate nemagiara au mai mare inclinare. (Sgomotu, nu stá.)

Cumu ca nedeslegarea intrebarei de nationalitate casioná o rana usturatoare in sinulu tierei, e recunoscutu si prin aceea ca se face dispusetiune: ca causa acést'a indata dupa asediarea cauzei trebiloru comune sa se ia la pertractare.

Cumca aceea e vorba despre o vindecare durabile a ranei pomente, despre aceea inca nu e indoieia. Cu ocaziunea desbateriloru de verificatiuni s'a ivitu o diferentia mare de páneri in acea privint'a: ca cari se potu numi páneri in casu candu se opunna alegerile; aceea nici despre aceea nu poté fi nici o indoieia ca ore care e partea suferitoare, pre care o ustura mai tare ran'a nedeslegarei; fara nici unu dubiu locuitorii tierei, cari nu suntu de nationalitate magiara suntu partea suferitoare.

E justa dara pretensiunea deputatiloru de nationalitatea romana; ca in comisiunea aceea, care va fi chiamata a tine consiliu preliminaru si agáti proiectulu: pentru delaturarea reului, prin deslegarea drepta a intrebarei acestei'a, sa fia alesi barbati de nationalitati diferite.

Sa nu ne suspiciunámu unulu pre altulu, candu ne esprimámu dorintiele, sa nu ne poreclimu de Bachiani si Schmerlingiani, precum s'a intemplatu acum, ca asiá ce-va nu duce la contielegere.

De altmintrea Schmerlingu e unu barbatu bravu (sgomotu mare), cá barbatu de statu au avutu acea gresiela ca si-a ultraiubitu natiunea sea si pentru eluptarea egemoniei acestei'a aru fi concentratu tóta lumea la Vienn'a.

Motivatorii nu cadu in gresiela venerei de asemenea tendintie, fiinduca motivulu nu e pentru dreptulu unei nationalitati, ci pentru drepturile tuturor nationalitatiloru. Cu totii trebue sa ne padimu cá sa nu cademu in asemenea gresiela cá aceea a lui Schmerlingu.

Deci fiinduca, precum mi-amu exprimatú mai susu motiunea de sub intrebare, e conforma principiului adoptatu prin comisiunea de 12, si afara de aceea justa, sum pentru primirea motiunei.

Dupa mai multi oratori intre cari Aureliu M a n i u si Florianu Varga pentru motiune urmá:

A l o i s i u V l a d u. On. casa! Nu voiu sa versu oleiu pe focu, nici nu voiu sa escitediu infocarea disputeloru, ci mai bine a o molcomi. Totusi candu-mi radicu caventulu, de-si vediu, ca casa si-a pierdutu paciint'a, me simtiu indemnatu prin aceea detorintia, care-mi sioptesce, ca sa respundu unor'a dintre con-

deputatii anfevorbitori. La objectu insusi nu voiu a vorbi, nu voiu atinge de astadata nationalitatea, nici nu voiu cuventá despre ea, fiindca la acést'a se va dá ocaziune mai tardiu, nu voiu acést'a cu atátu mai putinu, cáci o mare parte a membriloru casei studiendu-o acést'a cu deadinsulu, eu credu, ca la tempulu seu si-voru aplicá studiulu loru spre deslegarea receruta a intrebarei acestei'a. Disputa a fostu cátu se poté viva, entusiastica, ba potu dice si amara. De-si sum silitu a dechiará, ca mi plecu capulu inaintea vorbiriloru tinute in unu modu parlamentariu si plinu de seriozitate, cum au tinutu: B o n i s si Ladislau T i s z a si alti condeputati ai mei, pe cari nu voiescu a-i insirá aici, de alta parte trebue sa constatediu fact'a aceea, cumca cuventárele unoru deputati au facutu asupra-mi impressiune neplacuta. (S'audimu!) Cu deosebire la vorbirea condeputatulu Z s e d é n y i me dechiaru, ca tonulu, in care a fostu aceea adresata cátra noi, n'a fostu tonulu unui deputatu independinte indreptatu cátra deputati independinti. In cuventarea lui sta si espressiunea respectiva negarea, ca noi in line'a d'antáiu nu suntemu romani, ci magiari si reprezentanti magiari.

Dloru! Eu dau ori cárei nationalitati aceea ce-i compete, si nu postescu, cá m a g i a r i i sa fia romani dar nici dela mine nu postesca nimenea sa nu fiu r o m a n u. Pelanga tóte aceste su-fiu credinciosu alu Ungariei, acést'a o amu doveditu in tempuri grele, candu multi magiari n'au avutu curagiulu a dá pepta acolo, unde amu datu eu. Eu sciu aceea, ca sub natiunea politica se intielege cea magiara acést'a in sa nu conditioneaza, cá aceluia, care nu se tine de natiunea genetica magiara sa i se denege si escamoteze chiaru si dreptulu de nationalitatea propria.

Cetalaltu oratore cui i sum detoriu cu respunsu e condeputatulu R a g á l y i. Elu asemine in locu de argumente aduce rescari invinutri, care nu se potu intrebuintia in parlamentu. Dupa parerea mea invinuturile si suspiciunile nu-su argumente. Acele se potu intrebuintia de arme, dara acele totu deun'a-su tampite, si de multe ori nu-lu ajunge pe acela, cátra cine su indreptate, ci pe acela, care le intrebuintieza. Acestu deputatu dise, ca aceea, cari au pusu dintre noi motiunea acést'a pe mes'a casei, pentru aceea au facutu, fiindca-su ómeni de ai lui Bach si Schmerling. (Sgomotu. Ragályi intrerumpe: Nu e dreptu n'amu disu asiá.)

Cáci de acolo, ca cine-va a servitu sub Bach séu Schmerling nu urméza cá sa abuzeze cu increderea, carea au avut'o concetatenii lui fatia cu elu atunci, candu l'au alesu.

Condeputatulu Kubicza inca se folosesce de arma suspectiunarei, si inca a unei suspectiunári forte amare. Suspectiunarea acést'a este inca dupla: fiinduca a disu mai antáiu, ca pre unii din noi ambitiunea neindestulita ni-a adusu la aceea, cá sa dámu motiunea acést'a. Sa me ierte on. condeputatu, dar nu ambitiune ni-a adusu la aceea, cá sa dámu motiunea acést'a. Sa me ierte on. condeputatu, dar nu ambitiune ni-a stimulatú pre noi spre aceea, precum, credu celu putinu, ca nici pre elu nu l'a impintenatu ambitiunea atunci, candu a proiectatu in trebile nationali esmissiunea unei comisiuni. Ce se atinge de persón'a mea, o potu spune siguru, ca eu n'amu fostu condusu de ambitiune, pentruca nici nu m'amu presentatu intre acei'a, cari voiescu a fi alesi in ore-care comisiune. A disu mai incolo on. deputatu, ca unii voru a folosi de instruminte atfiarile nationali, spre a se poté inaltia pe scar'a dirigatoriiloru. Sa-mi ierte on. deputatu, dar eu credu, ca insusi elu vede, ca argumentulu acést'a e cum se poté de debile, si nu apesa nimic'a, fiindu ca deca cauta la barbatii guvernamentali, a buna-séma si elu insusi se va convinge, ca acei'a nu iau de cinosura agilarile nationalitatiloru spre a radica pre cine-va pre scara, fara numai capacitatea respectivulu. (Contradicere). Si nationalistii cei zelosi nici pána acum'a nu s'au pró promovatu, eara de fatia nici decátu nu, si asiá nu sta aceea, ca anteluptatorii pretensiuniloru nationali aru dori séu sperá prin acestu pasu alu loru ve o inaintare, dar nici nu este esemplu, ca numai pentru aceea, se fia inaintatu cine-va, pentruca se tine de care-ve nationalitate, (Sgomotu. Contradicere), de-si chiaru i lipsece cualificatiunea receruta. La motiunea nostra facuta cu scopu cá sa potemu fi reprezentati precum se cade in comisiunea ce se va deunmi pentru pertractarea nationalitatiloru, respective pentru afacerile nationali, noi n'amu fostu condusi nici de unu interesu propriu, fara de detori'a aceea santa, ce o avemu cátra alegatorii nostri. Binevoiti a crede, ca alegatorii, cari ni-au tramisu aici, deca n'amu fi fostu de nascere romani, si deca n'amu avé cualificarea receruta, a buna-séma nu ni-aru fi alesu: pentru aceea suntemu detori a le aperi interesele, cá sa nu ne arunce nimenea in ochi, ca amu vendutu cu usiuretate séu n'amu aপরatu destulu interesele loru cele mai sante.

Asiá dara eu sciu, ca objectulu acést'a precum a disu si condeputatulu Hodosiu, e o rana ardiétore, si chiaru de nu scieamu acést'a nici odata, astadi me convingeamu. Sum in sa convinsu si despre aceea, ca flórea intieligintiei Ungariei siede aici la olalta, si cumca corporatiunea acést'a constatatoria dia barbati eminenti va avé nu numai constant'a receruta, ci si ratiunea, cá sa se desle-

*) Cátra Hodosiu si Babesi.

ge odata nodulu acest'a intr'adeveru gordianu. Pentru acest'a motiunea n'ost'ra de acum'a servese de un'a cheia.

Unii, precum si condeputatul Z s e d é n y i, au disu, ca aceea e ascernuta in unu modu pretensivu. Eu on. casa! in câte o amu cetitu odata, fiindca la conceperea si primirea ei nu fui de fatia, asiá credu, ca sta intre marginile cuviintiei, si nu e scrisa in tonu pretensivu, ci optativu, dupa cum potesce stim'a cátra a-on. casa. Eu dara partinescu motiunea.

Principatele române unite.

Bucuresei 18/30 Aprile. Eri s'a data in sal'a teatrului unu mare banchetu in on'orea armatei Romane. Locotenent'ia domn'ésca, Ministeriulu, oficerii armatei de linie si gardei nationale, Em. S. Mitropolitulu, etc. asistean la acésta serbat'oria a revolutiunei

D. Generariu N. Golescu, locoteninte domnescu, a purtatu primulu toastu, pentru Carolu I, domnulu Romaniei. D. I. Ghic'a a purtatu toastulu pentru puterile garanti. Primariulu capitalei, Ministru de resbelu, Ministru din intru, Em. S. Mitropolitulu, etc. au inchinatu pentru armata, pentru gard'a nationala, etc. Ministrulu cultelor, a terminatu printr'unu toastu la armata, la devisi'a ei on'ore si patria, luata in adeveratulu sensu.

O corespundintia a „Indep. Belgice“ ne spune ca, in cercurile oficiali la Berlin, primirea tronului Romaniei de cátra Carolu I, nu pare unu lucru cu neputintia.— Noi amu spus'o si o repetim: Carol I, va veni. „Romanulu“

Reproducemu adres'a de multiamire a Coloniloru macedo-romani din Capitala cátra D. Philarite Chasles profesoru de literatura la colegiulu de Franci'a, in Parisu, si care are sa faca unu cursu de literatura romána.

Domuule!

Coloni'a romániloru din Macedoni'a, aflat'ore la Bucuresci, Capital'a Principatelor Unite, a cetitu o prefatia ce a-ti binevoitu a insoti la editiunea poeziiloru dlui D. Bolintianu, tipárite in Parisu si in care péna v'ost'ra putinte a sciutu a face sa ésa cu Greci'a si geniulu ce ii suntu proprii, figur'a unui poporu care alta data jucá o rola in dram'a imperiului orientulu si care fuse in urma condemnatu la uitare si lasatu la t'ote nenorocirile. Voi sunteti celu d'antáiu, domnule, in Franci'a, care a-ti radica peatr'a momentárei ce ne ascunde si pe care inimicii nostri scrisera: m o r t i. Voi sunteti celu d'antáiu care a-ti stersu cu péna v'ost'ra acestu cuventu fatalu si care l'ati inlocuitu prin cuventulu: V i i. In numele compatriotiloru nostri din Macedoni'a, Epiru, si Tesali'a ve multiamimu, domnule, pentru vorbele bine-voit'ore ce a-ti consacratu nationalitátei n'ost're. Bine-voiti domnule, a agreá simtlemintele n'ost're despre cea mai adeverata si mai profunda recunoscintia. „Reform'a.“

Urméza patru-dieci de subsemnaturi.

V a r i e t á t i.

* * Favoritoriu pentru candidatii de invatietori (pedagogi). Se aude ca la propunerea cancelariei aulice transivane in cointielegere cu celelalte doué cancelarii aulice, s'aru fi invoitu ministeriulu de statu intr'acolo, cá in interesulu invatiementulu popularu, acei ce sa pregatescu de a fi invatietori populari, déca in acele locuri de pe unde suntu, se va vedé o lipsa simt'óre de invatietori, venindu la asentare, sa fia concediati (beurlaubt) puna la finirea studiiloru si pána la primirea testimoniulu facultativu de invatietoriu (testimoniulu de calificatiune). Iara déca se voru asediá cu statornicia in unu postu sistemisatu, atunci voru fi eliberati cu totul de a servi in armata.—

* * Sc'ola reala superi'ora in Sabiiu. Dupa cum se aude presbiteriulu evangelicu de aici aru fi decisu a rugá pre comun'a cetátiei sa i c'eda cas'a ce o are césta din urma pre „Spinarea canelui,“ cá sa se póta stramutá sc'ola reala cu t'ote ale sele acolo.

* * Lege finantiála n'oua. W. Ztg. dela 29 Apriliu aduce in fruntea pártiei sele oficiale o lege emisa din 24 Aprile prin carea, pre basea patentei din Septemb're, se imputernicescu ministerulu de finantie a luá unu imprumutu de 60 milióne, zalogindu proprietate nemiscát'ore de a statulu. Documentele de zalogire (Pfandbriefe) suntu apoi de a se vinde incátu va fi cu putintia. Pána atunci in sa se intrebuintieze acestea pána la jumetatea pretiulu nominalu cá acoperire pentru bilete de tesauru (Tresorscheine) ce au de a se edá pe siese percente cu unu terminu (Verfallszeit) de trei luni. Aceste bilete referindu-se la bani de metalu se potu usurá cu 6%, se potu replati in intru si in afara (de tiéra), suntu libere de contributiune si se potu prolungí din trei in trei luni.

* * Note de statu. Se aude de mai multu tempu, ca in scurtu voru sa se emita nóte de statu si ca ordinatiunea respectiva va dispune edarea de 100 milióne fiorini tiduli de cassa (Kassenanweisungen), fára de cursu silitu (Zwangscurs); iara bancnotele mai mici de 10 f. se voru retrage din cursu. Se dice ca ordinatiunea in privinti'a acést'a preste putinu se va si publicá.

* * Drumu de feru. „W. Z.“ aude de prelucrári tehnice pentru drumuri de feru in partea resarít'ena a monarchiei. Se vorbesce de liniile O r a d e a - m a r e — Clusiu — Brasiovu; mai

departe de liniile dela Eperies la Przemysl si dela Dobretinu preste Szigeth, Bucovin'a, la marginea Moldaviei. —

* * Primimu din Valeagu urmat'orele date, pre responsabilitatea tramitatoriulu.

Multu stimate Dle Redactoru!

Subscrisulu au servitu cá docente gr. or. in comun'a Secasiu dela 1849—1862 in 23 Maiu si in decursulu acestui tempu s'a straduitu pre cátu iau iertatu puterile a corespunde indatoririloru legate de chiamarea sea. Ins aprecum se adeverese din adeverintiele, ce spre convingerea on. D'tale le alaturu aci / . fui silitu a-mi schimbá susmentiuat'a statiune, trecendu in cea a Valeagului (Franzdorf) si acést'a din causele restantiiloru de plata, cu cari comun'a Secasiu mi remase dat'ore, din léf'a ce mi competea. Sa vorbescu in cifre si adeca sa spunu, ca din an. 1853 mi-a remasu detorie cu 37½ punti de lardu (clisa, slanina), 37½ punti sare, 9 punti luminári; din 1854 2½ orgii de lemne, 1½ metrete cucuruзу; din 1855, 3 metrete cucuruзу; din 1856 din salariu 22 f. m. c. 6 metrete cucuruзу; din 1858, din bani salariali 59 f. 34 cr. m. c. 11 metrete cucuruзу ½ orgii de lemne; din 1859 in bani gat'a socotitu impreuna lardu si luminári 110 f. v. a., 3½ metrete cucuruзу 1 org. de lemne; din 1861 in bani gat'a socotitu lardu si luminári 91 f. v. a.; 4½ org. de lemne 4 metrete de cucuruзу. Pentru 1862 pána in 23 Maiu, in sa socotitu anulu scolasticu din t'omn'a anulu precedente nu amu primitu nici bani, nici lardu nici luminári. ci numai 13 metrete cucuruзу si 5 org. de lemne. Valeagu (Franzdorf) 8 Aprile 1866. I. Popescu m/p.

Armi'a italiana. Dupa reportulu ministrulu de resbelu din Itali'a fácutu regelui Victoru Emanuelu si datatu din 15 Martiu s'a aflatu in Itali'a la 1 Ianuariu sub arme oficeri 14,004, feciori 190,325. cu totulu 204,329; oficeri disponibili 1754, feciori concediati 148,666; preste totu la dispositiune 354,743. Conchiamandu-se categori'a a dóu'a mai suntu la dispositiune cu finea lui Mai alte 30,000. Cu cei din categori'a a dóu'a din 1842 si 43 cari suntu dejá la dispositiune si cu categori'a antái'a si a dóu'a din 1845 mai suntu pentru deposite (depots) alti 150,000. Prin urmare pune Itali'a pe picióre 354,000 feciori in cadre, dupa 3 luni 30,000 la dispositiune pentru cadre, in fine 150,000 disponibili pentru de a intregi de nou dupa 2 pána in 3 luni cadrele de resboiu.

Nr. 13—1

Publicatiune

Majestatea Sea c. r. apostolica s'a induratu prin decisiunea pré inalta dto Bud'a in 3 Februariu 1866 a concede pré gratfosu, ca premiele de alegere pe intrecute cu caii in in suma de 6700 siese mii siepte sute galbini imperatesci concese din mijlócele statulu pe fia-care anu pentru radicarea culturai de cai sa se mai numere si de aci incolo in ca restempu de diece ani, si anume dela anulu 1867 pána inclusive 1876 mai departe, ca premii si medaile pentru cultur'a de cai pe tempu de trei ani dela 1867 pána inclusive 1869 pe totu anulu 3,600 trei mii siese sute galbeni imperatesci, afara de acést'a pentru tinerea de armasari bunu privati pe rastempu de trei ani incependu dela 1867 pána inclusive 1869 pe totu anulu 1600 un'a mie siésa sute galbeni imperatesci laolalta 5200 cinci mii dóue sute galbini.

Ce se aduce prin acést'a la conosciintia publica.

Dela Governulu regescu Transilvanu

Clusiu in 16 Aprile 1866.

Constantinu Giorgie

din Poiana, Sc. Mercurei, pictoru, carele pre lánge alte tablouri, au zugrafitu o templa in comun'a mai susu numita, pentru care au fostu onoratu cu multiamirea ven. Consistoriu archidiecesanu gr. or. — si recomanda prin acést'a p. t. publicu respectivu artea sea, fiindu gat'a a primi insarcinári de ori ce feliu de picturá, cu deosebire in sa de picturá bisericéscá, cu pretiuri cátu se póte de moderate. Acei p. t. domni, carii voru bine voi a lu onorá cu atari insarcinári in scrisu, sa aiba bonatate a i le adresá prin Prea On. P. Petru Boidila Protopopu alu Scaun. Mercurei, in Sabiiu.

Nr. 14—1

Burs'a de Vienn'a.

Din 23 Apriliu (4 Maiu) 1866.

Metalicele 5%	56 60	Actiile de creditu	119 80
Imprumutulu nat. 5%	56	Argentulu	122
Actiile de banca	637	Galbinulu	5 91

Indreptare. In nrulu 31 alu foiei n'ost're este a se indreptá la rubr. Sabiiu: Dlu Diamandi... ne tramite unu respunsu... carele l'amu primitu eri in 18/30 Aprile, dar pre care acelasi domnu lu publicá etc. — In nrulu 30 la rubr. Princ. rom. unite. Galati e de a se adauge cá subsemnatura numele: **Al. D. Moruzi.**